

Durant quinze anys, un grup de joves va fer teatre a la Sala Infantil Catequística - La Coma. En la línia de parlar del teatre que es va fer a Mataró durant la postguerra, Manel Salicrú i Puig, que va participar en les actuacions de la Coma, ens explica l'origen de la sala i les representacions que s'hi van fer.

LA SALA INFANTIL CATEQUÍSTICA LA COMA

Els anys de la postguerra, quan jo vaig anar-hi, el catecisme, o ensenyament de la doctrina cristiana, a Santa Maria, es feia els diumenges a la tarda, puntualment, a tres quarts de quatre; un quart abans, una repicada de campanes l'anunciava. Durava, més o menys, una hora.

Hi assistíem nois i noies d'entre set i catorze anys, que, segons l'edat, i per sexes, ens repartíem en diverses seccions, situades cada una en un dels altars de la basílica, o en alguna dependència annexa.

Cada secció era dirigida per un o dos catequistes, joves vinculats a les Congregacions Marianes o a les organitzacions d'Acció Catòlica de la parròquia, que tenien la seva seu als locals del Foment Mataroní, els homes, i a la Catequística de la Sagrada Família, al carrer del Portal de Valldeix, les dones.

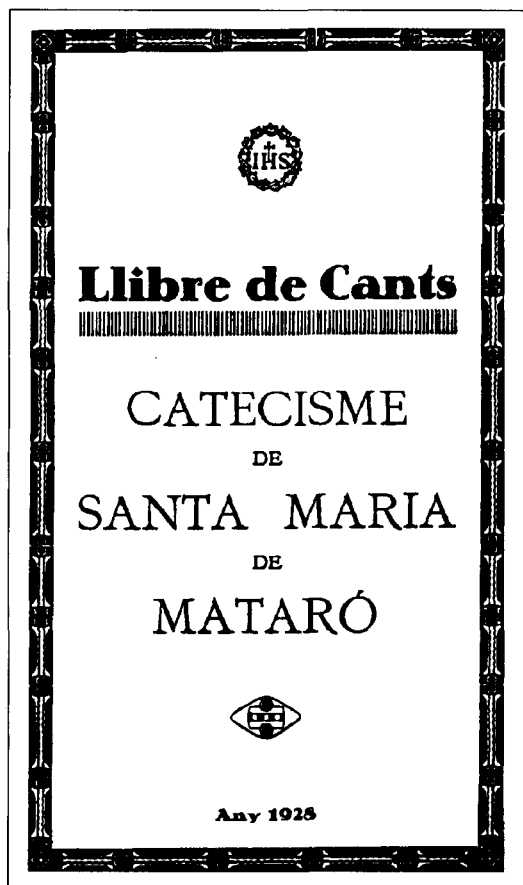
A les seccions, els catequistes explicaven «la lliçó», extreta, gairebé sempre, de la *Guia per a Catequistes* del doctor Josep Samsó, rector de Santa Maria, assassinat el 1936, obra editada clandestinament a la Impremta Minerva de Mataró a inicis de la dècada dels quaranta, amb peu d'impremta de 1936, i reeditada el 1955.¹ El doctor Samsó era considerat mestre de catequistes, i el

catecisme de Santa Maria seguia totalment la pràctica per ell establerta abans de la Guerra Civil.

Al catecisme, hi anava la gran majoria dels infants del veïnat, que així tenien ocupada una part de la tarda del diumenge. Jo hi vaig conèixer molta gent de la meua edat. I ens ho passàvem bé.

Portada de la *Guia de Catequistes*, del Dr. Josep Samsó i Elias, prevere, edició datada el 1936.

Portada del *Llibre de Cants* del Catecisme de Santa Maria de Mataró, edició any 1928. Editògraf H. Abadal. Mataró.

Portada del *Libro de Cánticos* del Catecisme de Santa Maria de Mataró, edició any 1944. Impremta Minerva. Mataró.

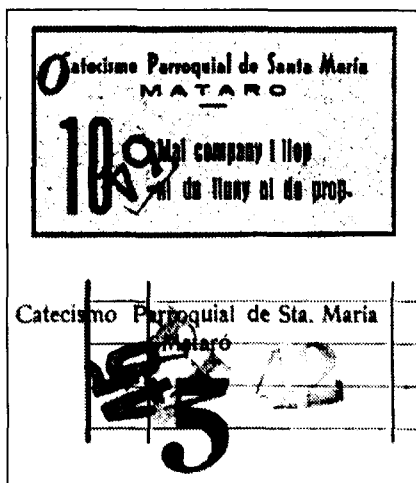
Ens trobàvem a la plaça i, a l'hora en punt, entràvem a l'església, en fila, i per seccions, cantant unes cançons característiques;² les seccions

Reproducció d'un dels quadres del catecisme de Santa Maria, representats en l'edició de la *Guia de Catequistes* del Dr. Samsó feta l'any 1955.

agrupaven els infants de la mateixa edat. El cant d'entrada deia, més o menys, «Anem, anem a doctrina, que el Bon Déu crida els infants, els àngels són a la porta, per a donar-nos les mans...». Dins l'església, des de l'altar major, l'aleshores rector de Santa Maria, mossèn Antolí Vancell, feia una petita plàtica o xerrada. Després, tothom anava a l'altar o lloc que li tocava i el catequista explicava la lliçó, completada amb la visió d'un quadre o mapa, un pòster de cartolina notablement gran, d'aproximadament 1,40 x 0,70 m, que, a manera de retaule o auca, sintetitzava gràficament les explicacions.³ Passat el temps de les lliçons i les preguntes, tornàvem a situar-nos, també en fila, davant l'altar major, on, per segona vegada, mossèn Antolí Vancell feia una segona, també petita, xerrada. I després sortíem al carrer, cantant una de les cançons característiques, «Tan bé que estem aquí, ens hem de despedir, Jesús, Maria, doneu-nos bona guia, pel camí...».

De les últimes seccions, les dels nois i noies més grans, en sortien nous catequistes. La dels nois era situada a la sagristia del Roser. Recordo que, quan jo era petit, la dirigia el senyor Jaume Comas i Pujol; quan jo vaig anar-hi, ho feia en

«Assistències» del catecisme de Santa Maria. Perquè tinguessin validesa, havien de tenir marcat l'any.

Jordi Buscà i, després, jo mateix vaig substituir-lo. La de les noies, la portaven les senyores Dolors Matas i Teresa Graupera.

Els catequistes, segons la conducta o les respostes dels infants, repartien uns vals, que en dèiem «assistències», que a final de curs es podien canviar per regals, en una festa que es feia al Foment Mataroní, el matí del dia de Tots Sants de l'any següent.

Al catecisme, tot es feia en català, cosa lògica perquè aleshores tots parlàvem en català. En castellà, només cantàvem alguna cançó. En recordo una que deia «Tremolemos la bandera de la Doctrina Cristiana, ella a todos nos hermana con la verdad y el amor...». A les escoles, era diferent; les classes i l'aprenentatge de llegir i escriure es feia tot en castellà, tot i que el llenguatge col·loquial i el del pati, era el català, almenys en les dues escoles on jo vaig anar, a la Coma, fins als set anys, edat de la Primera Comunió, i després a Santa Anna, on vaig fer el primer ensenyament i el batxillerat. De les dues escoles, tinc molt bon record.

L'any 1951, per tal de donar continuïtat al catecisme, ocupant tota la tarda dels diumenges, mossèn Antolí Vancell creà la Sala Infantil, des del curs 1953-1954, anomenada Sala Infantil Catequística, als locals del Patronat Escolar Obrer, aleshores només Patronat Escolar, ja que després del 1939 la paraula obrer no va ésser autoritzada, al carrer de la Coma. Els edificis del Patronat incloïen una gran sala d'actes, «el salón», infrutilitzada, en la qual es podia muntar un teatre desmuntable, que, aviat, es convertí en fix, amb

Capçalera de l'edició de l'obra *El misteri de Nadal* (Barcelona 1927).

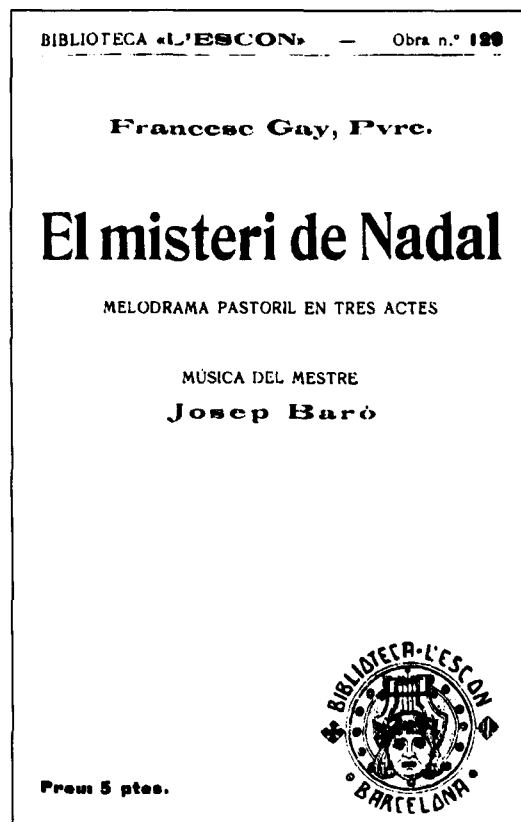
frontal d'obra, telar alt, embarrat, politges i cordes per poder fer els canvis de decorats i galeria de serveis. També es formà un nou sistema d'il·luminació, tant a la sala, com al teatre.

I així començà la Sala Infantil Catequística - La Coma.

Mossèn Antolí Vancell encarregà de muntar i posar en funcionament la sala al senyor Josep Castellà i Coderch, que ho féu amb la col·laboració d'un grup de joves, Vicenç Hugas, Jordi Pons, Francesc Díaz i Ramon Viza. Tot i que el dia de la inauguració -jo vaig assistir-hi-, es va fer cinema, des de l'inici l'oferta principal de la sala va ésser el teatre, alternat amb cinema i altres espectacles infantils.

Les primeres representacions de teatre van ser a càrrec del grup promotor, amb el senyor Josep Castellà al capdavant. Però la que després seria companyia titular de la sala, a l'inici només masculina i després mixta, homes i dones, activa durant gairebé quinze anys, va formar-se amb joves de les organitzacions d'Acció Catòlica de Santa Maria per tal de poder representar els *Pastorets* el Nadal de 1952. Després, progressivament, es va incorporar al grup gent de molt diversa procedència.

Els primers *Pastorets* de la Coma varen representar la continuïtat dels que s'havien fet fins

Programa dels primers *Pastorets* representats a la Coma. Nadal de 1952.

aleshores als Lluïsos. S'utilitzà el mateix llibret, *El misteri de Nadal*, de mossèn Francesc Gay,⁴ utilitzat també al Foment Mataroní, on aquell Nadal es farien per darrera vegada. S'utilitzà el vestuari dels *Pastorets* dels Lluïsos, que aquell any ja no es varen fer.

El text de mossèn Gay, sense variacions, es va representar els dos primers anys. Així, l'havien representat també als Lluïsos. Després, la representació es va fer tal com la feien al Foment, seguint el llibret de mossèn Gay, però incorporant modificacions, adaptacions, i textos de mossèn Joan Baptista Domènech.⁵

A l'inici, els acompanyaments musicals i corals foren també els mateixos que s'interpretaven als *Pastorets* dels Lluïsos, alguns obra de Jordi Manén, que, conjuntament amb la Roser Solà, assajaven els cants i, al piano, seguien les representacions. Posteriorment, es van incorporar els acompanyaments musicals del Foment, obra del mestre Cristòfol Taltabull, traduïts al piano, ja que al Foment es feien amb orquestra.

Niños... Niñas...

...no dejéis de admirar los

PASTORETS

que en la SALA INFANTIL (La Coma)

os presentará la Sección Teatral titular, durante los días

25 Diciembre (a las 5'30 tarde)

y 26 y 28 Diciembre y 1, 4 y 6 Enero 1953 a las 5 de la tarde

Nuevo Vestuario - Decorados expresos

No faltéis - Propagad vuestro espectáculo

Sessions de cinema, teatre i altres espectacles infantils, propis o contractats, varen alternar en la programació durant aquell primer any. L'oferta teatral va consistir en diversos sainets, representats pel grup titular o per diversos grups de teatre local.

La mateixa oferta continuaria durant els anys següents, però amb una variant. Des de l'octubre de 1954, la secció teatral és dirigida pel senyor Ramir Viñas, poeta i autor teatral local, que havia participat en diversos grups abans de la Guerra Civil.

El nou director, que tria les obres i en fa el repartiment, consolida el grup, que esdevé estable i autosuficient, i progressivament s'hi afegeix molta gent.

Jaume Pinart actuant de Llucifer als *Pastorets* de la Coma (1952?).

El Naixement dels *Pastorets* de la Coma. Josep M. Masjuan, Antoni Codina, M. Dolors Salicrú, Margarita Siquier i Manel Salicrú (1952?).

Grup amb gent de la Coma (1955-60?). D'esquerra a dreta, i per files, Jaume Pinart, Antoni Regàs, Eduard Huertos, Antoni Codina, Antoni Ribas, Jaume Lloveras, Manel Salicrú, Eliseu Buch, Antoni Gurri, Enric Buch, Ramir Viñas, Francesc Xalabardé, Santiago Montlleó, Antoni Gallego, Màrius Pañella, Joan Castellà i Joaquim Valls.

Tot l'any, el grup es troba els vespres al Foment, on assaja les obres, i crea algun petit problema a la Mercè Abril, conserge del Foment, una bona persona, que vull recordar especialment. Dissabtes a la tarda i diumenges al matí, la pròpia Coma és el lloc de reunió on es treballa en tota mena de feines i projectes. A l'estiu, els germans Martí i Joan Visa primer, Enric Buch i molts d'altres, jo mateix entre ells, després, pinten nous decorats al terra o pati de butaques de la sala; ben aviat, però, els decorats es faran a les golfes de la rectoria per tal de poder treballar més hores; el paper, el cedien gratuïtament de la fàbrica Fàbregas del carrer de Biada. Antoni Gurri i Rafael Vives reinventen les instal·lacions elèctriques. Josep Ibern i Ventura Blanch renoven la tramoia.

Les representacions dels diumenges a la tarda, gairebé sempre aconseguen el «plenum». I perquè tot funcioni, hi ha molts col·laboradors.

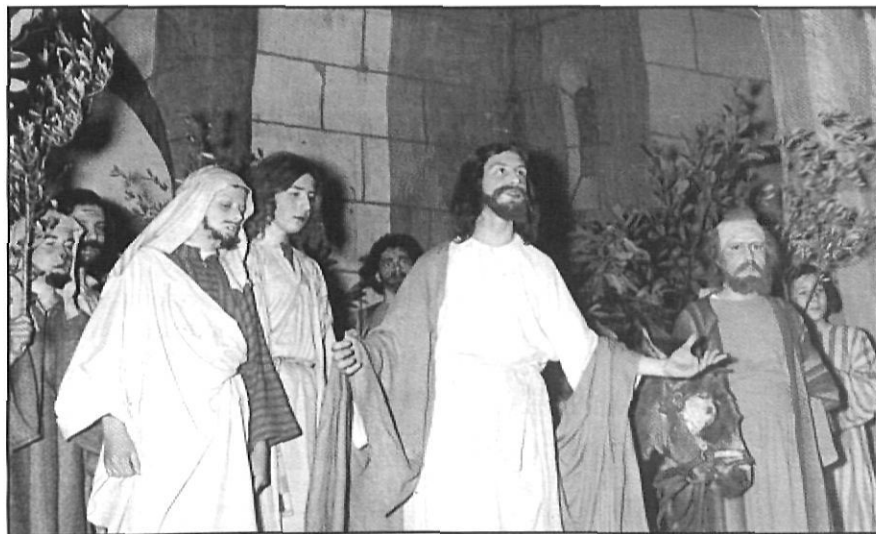
En Martí Visa, enginyer industrial i sacerdot, aleshores encara estudiant d'enginyer, té cura de la taquilla, tot revisant els apunts de les classes setmanals. La senyora Josefina Visa, persona important en la darrera època del Patronat Escolar, intenta, a toc de campana, de mantenir l'ordre

entre els entreactes, amb l'ajut d'en Josep Puig. La senyora Roseta té oberta la cantina, al final d'un passadís mig fosc, situat a la planta baixa, dessota la sala. En Jaume Oliveras s'ocupa de la secretaria i dels comptes. I molts altres... En Joaquim Valls actua d'apuntador i en Salvador Puig de tramoia. Amb el temps, tots dos seran actors.

El grup, totalment autònom, té però el suport de la parròquia de Santa Maria i concretament de mossèn Francesc Pou, rector des de 1956, i del seu col·laborador, el doctor Josep Juvany. Mossèn Anton Vicèn, aleshores vicari de Santa Maria i després rector de Corró de Munt, esdevé un membre més del grup.

Des de l'inici, la Secció Teatral de la Coma té dos miratges. Emular les representacions de l'antiga, desapareguda, Secció Teatral del Foment, de la qual es considera successora, quant a categoria i mitjans,⁶ i intentar d'aconseguir, progressivament, un nivell comparable a la Secció Teatral de la Sala Cabanyes, sempre considerada com a model.

I també té com a punt de mira les representacions teatrals que es fan a la Saleta, fetes per un grup de composició i característiques similars, vinculat a la parròquia de Sant Josep. Amb la Saleta, hi haurà

L'entrada a Jerusalem de *La Passió* de la Coma. Antoni Colomer, Josep M. Masjuan, Antoni Codina i Enric Buch (1955).

Programa de la primera *Passió*.
Quaresma 1955.

intercanvis. Els de la Coma faran representacions a la Saleta, i els de la Saleta, a la Coma.

Superades amb èxit les representacions tradicionals dels *Pastorets*, amb «excepcional repartó de actores, gran presentació escènica y geniales cambios y efectos de luz», com diu el programa de les representacions del Nadal de 1954, el grup es planteja de seguida un nova fita, representar la *Passió*.

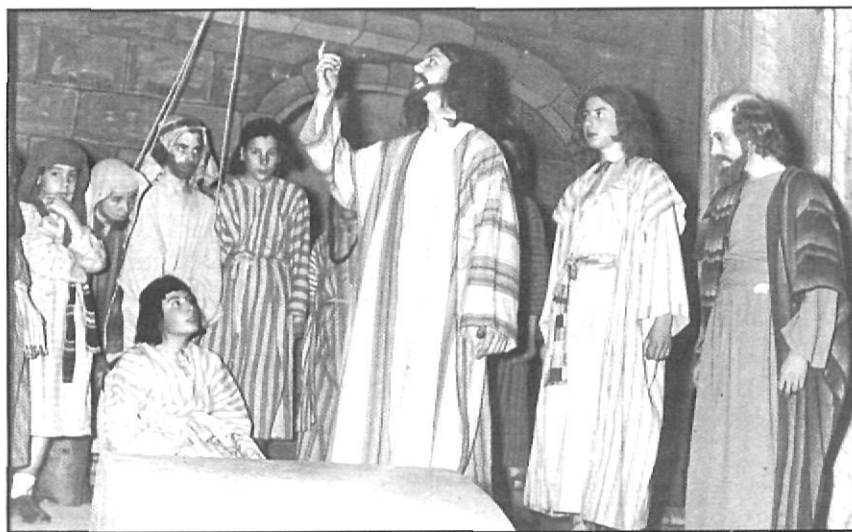
I ho farà per primera vegada durant la Quaresma de 1955. Antoni Codina escriurà un text exprés. I la prova és superada amb molt d'èxit. A les representacions, hi participen un centenar d'actors i col·laboradors. L'espectacle s'anirà millorant progressivament quant a decoració, efectes i vestuari. Cada any es programarà una sessió de gala, dedicada a familiars i públic adult.⁷

Sala Infantil
= *Catequística* =
DE SANTA MARIA DE MATARÓ

LA PASSIÓ

Días:
6 MARZO
13
20
= y =
ABRIL 3
10

TARDE: A las 5'15 en punto.

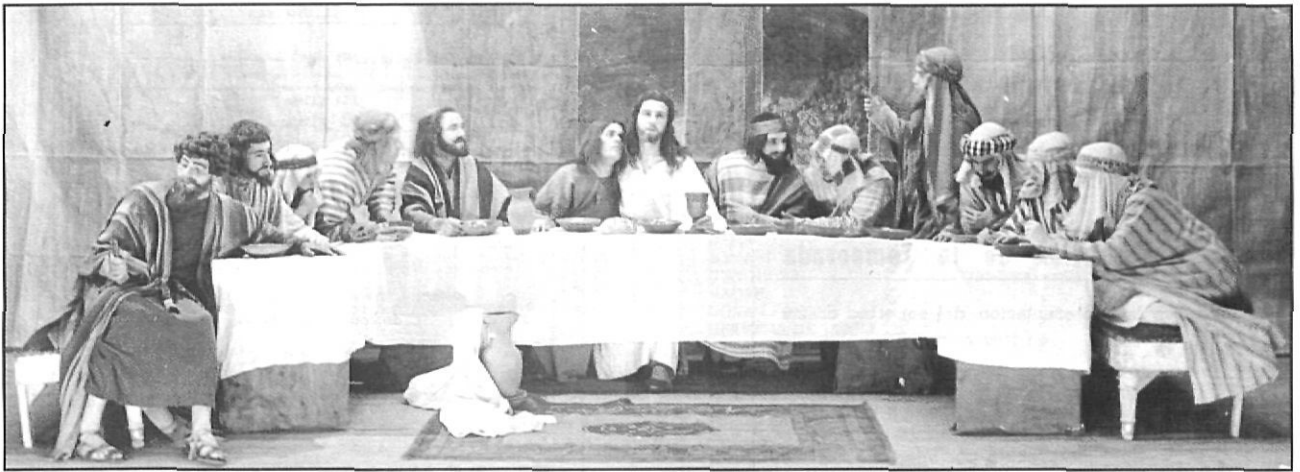
La Passió (1955).

Miracle de la curació del paralític.
Andreu Puig, Josep M. Casals, Joaquim Dorda, Bosco Adan, Antoni Codina, Josep M. Masjuan, Enric Buch i Manel Salicrú.

El «Coma Circus», després dels *Pastorets* i de *La Passió*, serà el tercer dels espectacles emblemàtics de la Sala Infantil Catequística. Es va fer per primera vegada el 24 de novembre de 1957. Era un programa de varietats, presentat per la pròpia gent de la casa, representat al centre de la sala, no pas a l'escenari. Els números estel·lars eren l'actuació de l'aixecador de peses i també domador de puces «Anidoc» (Antoni Codina), dels súperpallassos «Ibi and Monti» (Josep Ibern i Pere C. Montells), i dels acròbates «Antoni and Jammes» (Antoni Gallego i Jaume Pinart). Era presentat per en Màrius Pañella, dissortadament mort, molt jove, d'accident. També cal recordar les actuacions com a cantants dels germans Pañella, en Màrius i l'August.

El Pretori de *La Passió* de la Coma (1958?).
Josep Rovira, Enric Buch, Antoni Regàs, Francesc d'A. Xalabardé, Joan Castellà i Antoni Codina.

El Sant Sopar. *La Passió* (1958?).

A l'inici, el grup era només masculí. Sota la direcció del senyor Ramir Viñas, va interpretar obres majoritàriament escrites durant les primeres dècades del segle XX, per a grups que actuaven en centres catòlics, com *El misteri del bosc*, *Com les olives*, *L'onclet*, *Fra Anselm o el consol del perdó*, etc...

La Passió (1955). L'Ecce Homo.
Rafael Montserrat, Manel Salicrú i Antoni Codina.

i sainets de la mateixa època, com *Cebes al cap*, *Els grills de les cebes*, *La venjança d'un barber*, *Lorito Real*, *A Vilagran s'hi cala foc*, *L'hereu Pruna*, *El mestre de minyons*, *El nebot de l'oncle o el lloro del coronel*, *El trenta-tres mil tres-cents trenta-tres...* Excepcionalment, es va interpretar, en castellà, alguna obra de la Biblioteca Salesiana, com l'obra còmica *Los tres valientes*, que, per l'èxit, es va representar tres vegades.⁸

Programa del primer «Coma Circus» (1957).

COMA CIRCUS **DOMINGO, 24 NOVIEMBRE**

animado y presentado por MARIOS PANELLA

IANIDOCI
Domador de pulgas.

“CANOGESO”
Acrobacia sobre bicicleta. TARDE
5:30

GRAN NOVILLADA
Po. Juanillo “ER MAJO” Torero Mutador

PROFESOR “MAGNIFICUS”
con su OSO “JULIO”

GRUPO GIMNASIO “DELS LLUISOS” BAJO LA DIRECCION DE A. LLADO

FORTHYOR grandes pesos.

“KOLSHALE’S” duo de acordeón y guitarra.

IBI and MONTI superpayasos

“JOHERWI” rey de la Magia

“ANTONI and JAMES”
humoroso en el aro. LA
COMA

«EL BELLO DURMIENTE»
(número sorpresa)

INFANTIL CATEQUISTICA

SALA

Sala Infantil Catequística
(LA COMA)

Domingo, 10 de Octubre de 1954
Tarde, a las 5'15

Inauguración de la Temporada

Con la representación del soberbio drama
en tres actos,

"Com les òlives"

interpretado por vuestra
SECCIÓN TEATRAL TITULAR
con arreglo al siguiente
REPARTO:

Miquel	Antonio Codina
Jordi	José M.ª Masjuan
Avi Ciscó	Antonio Ribas
Manel	José Ibern
Silvestre	Agustín Pont
Señor Rosés	José Herrero
Sr. Metje	Pedro Montlleó
Mosso	Manuel Salicrú

Mossos de la masia.
Dirección: RAMIRO VIÑAS

Como fin de fiesta se representará el poema
simbólico dialogado,

"LA VIDA I LA MORT"

interpretado por las señoritas
M.ª Rosa Liagostera y Pilar Antolí.

**Niños y Niñas: Vuestra Sala os espera con la
misma alegría de todos los años**

Programa de *Com les òlives* (1954),
amb el repartiment.

Les obres i els capdals, així com el vestuari, quan era necessari, es llogaven a can Patuel, la casa especialitzada en teatre del carrer d'Isern.⁹ També es representà *La pròpia sang*, obra escrita pel director Ramir Viñas, adaptada a actors masculins.

Paral·lelament al grup masculí, des del 1957, neix a la sala un grup femení, que representarà obres com *L'esgarriada*, *L'orgull de la boniquesa*, *La germana de l'Amor Formós*...

L'any 1958 els dos grups s'unificaran i presentaran al Foment, el Dia de la Parròquia, l'obra de José María Pemán *El divino impaciente*, una obra en castellà; fins aleshores totes les obres representades havien estat en català. L'any següent, també al Foment, es representà *El gran cardenal*, també de Pemán. L'elecció d'aquestes dues obres de Pemán, i, per tant, en castellà, es va fer per poder justificar l'opció, en llenguatge de l'època, del teatre mixt, ja que era evident que Pemán era un autor catòlic.

SALA INFANTIL CATEQUÍSTICA
(LA COMA)

ATENCIÓN NIÑOS Y NIÑAS:
El próximo DOMINGO DÍA 9 DE OCTUBRE,
A LAS 5'15 DE LA TARDE, vuestros catequistas
abrirán nuevamente las puertas para dar paso a la
Temporada 1955-56, con la representación del más
soberbio, dinámico y educativo drama
de todos los tiempos:

FRA ANSELM
ó
EL CONSOL DEL PERDO

*en tres actos y en verso, presentado por la SECCIÓN
TEATRAL TITULAR, con arreglo al siguiente reparto:*

Fra Anselm	Enrique Buch
Sebastià	Antonio Ribas
El Ponta	Antonio Codina
Molaseng	Jaime Pinart
Capdetrons	Manuel Salicrú
Ilunatic	José Ibern
Gravat	Augusto Viladevall
Lladre primer	Antonio Gallego
Lladre Segon	Jaime Sanpedro
Baldiró	Salvador Lladó
Gil	Mario Pañella
Tarrida	Antonio Gallego
L'Herau Xibeca	Augusto Viladevall
Janot	Juan Solà

E P O C A : 1 8 0 0

Ajudador: JOAQUÍN VALLS Dirección Artística: SR. RAMIRO VIÑAS

**NIÑOS Y NIÑAS: PROPAGAD VUESTRO ESPERA
CULO. VUESTROS CATEQUISTAS OS ESPERAN.**

Programa de *Fra Anselm o El consol del perdó* (1955),
amb el repartiment.

Després, de seguida, es tornarà a representar en català i es farà *Mossèn Janot*, d'Àngel Guimerà, també al Foment, i *Don Gonçal o l'orgull del gec*, d'Albert Llanas i Rabassa, a la Coma. Tot i amb això, l'any 1959 es programa, encara amb homes sols, *En Joan de la calma*, de Manubens i Vidal.

Des del 1959 la direcció del grup la van portar conjuntament els senyors Ramir Viñas i Francesc Barrera, actor i home de teatre, que havia estat membre de la Secció Teatral del Foment Mataroní.

El grup de teatre de la Coma, habitualment, intercanviava representacions amb la Saleta. També, cada any, feia una representació dels *Pastorets* a les Germanetes dels Pobres de Mataró, De la mateixa manera, s'havien posat en escena moltes obres a la sala de Dosrius. I una vegada es varen representar els *Pastorets* a Corró de Munt, poble d'on era rector mossèn Anton Vicèn, antic vicari de Santa Maria, que havia estat integrat totalment al grup de la Coma.

Sala Infantil Catequística

(LA COMA)

GRAN VELADA TEATRAL

a cargo de un grupo de 2000 niños

de M. C., presentando la didáctica obra dramática en tres actos y un verso:

LA GERMANA DE L'AMOR FORMÓS

con arreglo al siguiente reparto:

Donzella (Germana de l'Amor Formós), M. Para Esquerra	Clemana Agata,	Maria Teresa Comas
L'Amor,	Ciudula,	Maria Carmen Brots
Maria Desesperada,	Florentina,	Conchita Martí
Mare Superiora,	Mónica,	Maria Cristina Solá
Filla,		

Como complemento a la velada, se pondrá en escena la preciosísima comedia en un acto:

La Malaltia de la Lili

bajo el siguiente reparto:

Cristina.-Carmen Bigay; Sra. Magdalena.-Montserrat Lladó; Elvira.-Margarita Siquier; Mariana.-
 Maria Carmen Brots; Roser.-Maria Teresa Comas; Mercedesitas.-Cecilia Lladó; Pepeta.-Montserrat Brots.

DIRECCION ARTISTICA: Sr. Ramiro Viñas.

Domingo, 3 de Noviembre de 1957 - Tarde, a las 5'30

NIÑOS Y NIÑAS: no faltéis a vuestra Sala.

Programa de *La germana de l'Amor Formós* (1957), amb el repartiment.

FOMENTO MATARONÉS (CENTRO PARROQUIAL)

● Domingo, 10 Mayo 1959 - Tarde: 5,30 ●

MAGNO ACONTECIMIENTO ARTÍSTICO

Representación de la emocionante obra en tres actos y en adaptación libre de José M.ª Pemán

«EL GRAN CARDENAL»

que será interpretada por la Sección Teatral Titular de la Sala Infantil Catequística, con arreglo al siguiente reparto, por orden de aparición en escena:

Olga	M.ª Pura Esquerra
Hermano Liberatus	Pedro C. Montells
Monseñor	Manuel Salicrú
Cardenal	Francisco A. Xalabardé
Hermana Teresa	Paquita Lluch
Coronel Pelko	José Francisco Bermúdez
Capitán	Juan Castellá
Oficial	Salvador Puig
Ministro del Interior	Enrique Buch
Petrovich	José Ibern
Alexander	Antonio Gallego
Policia 1.ª	Eduardo Huertos
» 2.ª	Antonio Briansó
Mariscal	Antonio Gurri

Dirección: Sres. Ramiro Viñas y Francisco Barrera

!! No deja de admitir esta extraordinaria obra dramática !!

REPARTO

de la representación de la obra original del ilustre escritor D. José M.ª Pemán, en un prólogo, tres actos y un epílogo,

EL DIVINO IMPACIENTE

que será interpretada con arreglo al reparto siguiente:

VIOLETA	M.ª Teresa Comas
DAMA I	M.ª Cristina Solá
DAMA	Montserrat Lladó
DAMA II	Margarita Siquier
UNA MUJER	Carmen Brots
MADRE	Conchita Martí
DOÑA LEONOR	Paquita Lluch
HERMANA DE JAVIER	Antonio Codina
FRANCISCO JAVIER	Francisco A. Xalabardé
IGNACIO DE LOYOLA	Antonio Gurri
JEFE INDIO	Antonio Gurri
P. ALONSO SALMERÓN	Manuel Salicrú
PEDRO FABRO	Manuel Salicrú
REY	
BRAHAMAN	
JUAN DE OLIVA	Pedro C. Montells
MATEO	Pedro C. Montells
ATAYDE	Antonio Gallego
JUAN DE BRITO	Enrique Buch
P. DIEGO LAINEZ	Enrique Buch
P. COSME DE TORRES	Antonio Albadalejo
P. PASCUAL BROET	Jaime Lloveras
PATAMAR	José Bermúdez
MASCAREÑAS	Martín Visa
LEGO	José M.ª Casals
PAJE	José M.ª Casals
P. SIMÓN	Juan Castellá
CONDE DE CASTAÑEDA	Rafael Montserrat
UN HOMBRE	Salvador Puig
MENDIGO	Salvador Puig
INDIO 1.ª	José M.ª Manté
INDIO 2.ª	Pedro Solá
CHAMBELÁN	José Lladó
MANSILLA	Mario Pañella
YAGIRO (PABLO DE SANTA FE)	Antonio Colomer
MIGUEL	Pérez Esquerra
D. MARTÍN A. DE SOUSA	Eduardo Huertos
HERMANO DE JAVIER	Eduardo Huertos

Programa del *Divino impaciente* (1958), amb el repartiment.

A la Coma, com ja hem dit, s'hi feia teatre, cinema i altres espectacles infantils. El cinema es feia primer amb una màquina molt antiga, de pas 16 m/m, i de sonoritat molt deficient. L'any 1956 o 1957 es va adquirir una màquina Marín, més moderna, que donava millors prestacions. Les pel·lícules es llogaven a Barcelona i, lògicament, sempre eren antigues o reposicions.

Quant a espectacles infantils, algun es presentaven gent de la pròpia casa i altres es contractaven empreses de Barcelona especialitzades en espectacles d'infants, com GIB -Guasch i Bruguera- que havia portat a la Coma «Perico, el amigo de los niños», el mag Fu-Man-Xú, el pallaso Tonetti, a més de ventrílocos, malabaristes, gossets ensinistrats, etc.¹⁰ També havien actuat diversos titellaires i, sobretot, l'innovador espectacle de titelles de Joan Baixas, que després es va fer famós arreu de Catalunya.¹¹

Programa de *El gran cardenal* (1959), amb el repartiment.

Representació de *El gran cardenal*
a la Saleta (1960).
Francesc Xalabardé, Manel Salicrú
i Josep Francesc Bermúdez.

El primer grup de la Coma, l'any 1962, deixa la Sala Infantil en mans d'una nova generació.¹² Però alguns dels seus components constitueixen la Companyia Teatre Selecte, que va dirigir Jaume Cusachs, que només representà dues obres, *Melocotón en almíbar*, d'Àngel Miura, i *Pi, noguera i castanyer, fabricants de mobles*, d'Àngel Millà i Lluís Casañas.

Representació de *Don Gonçal o l'orgull del gec*.
Joan Castellà, Josep Ibern, Jaume Pinart, M. Pura Esquerria,
M. Antònia Vinardell i Antoni Gallego.

La Sala Infantil Catequística perdurà fins a l'any 1965, quan també s'acabà el catecisme de Santa Maria dels diumenges a la tarda.¹³ L'última activitat feta pel grup de la Coma en els seus dos darrers anys d'actuació, va ser la posada en marxa de la Fira de l'Infant, al pati annex a la sala, durant el temps de primavera o d'inici de l'estiu. Posteriorment, va passar al Foment Mataroní amb el nom de Setmana de l'Infant, en l'època nadalena.¹⁴

Això a part, els nous costums, l'aparició de la televisió, la revolució del sis-cents, i la crisi ideològica, també l'haurien fet inviable.¹⁵

Manel Salicrú i Puig

sala infantil
catequística
mataró

tarde, 5'30

"compañía teatro selecto" - mataró
representará la comedia en 3 actos
de angel millá y luis casañas.

pi, noguera i castanyer
(fabricants de mobles)

que será interpretada bajo el siguiente reparto,
por orden de aparición en escena.

srta. clara	— francisca lluch
en fustagueros	— antonio ribas
l'ernest	— antonio gallego
sr. noguera	— juan castellá
sr. castanyer	— joaquín valls
sra. ramona	— m.ª pura esquerria
níni	— nuria lloveras
sr. jordi pi	— josé fco. bermúdez
sr. buscarons	— francisco a. xalabardé

apuntador: m.ª carmen julía
dirección: jaime cusachs

... después de largos años de actuación en la misma, ofreciendo a nuestros socios, simpatizantes y amigos en sesión de gala, la presentación en nuestra ciudad de la "compañía teatro selecto", integrada por elementos cesantes de nuestra sección teatral.

Programa de
Pi, Noguera i Castanyer,
fabricants de mobles
(1962),
amb el repartiment.

NOTES

1.- JOSEP SAMSÓ I ELIAS, pvte. *Guia per a catequistes i directores de catecisme*, Foment de Pietat (Barcelona 1936).

2.- La lletra de les cançons del catecisme figurava en un petit *Llibre de Cants*, editat per la parròquia de Santa Maria. La biblioteca del Museu Arxiu conté diverses edicions del *Llibre de Cants*, la primera del 1925. Abans del 1936, tots els cants són en català. Després de la Guerra Civil, el títol és en castellà, *Libro de Cánticos*, i les cançons són en castellà i en català.

3.- El Museu Arxiu de Santa Maria conserva una mostra d'aquests quadres.

4.- Els locals del Patronat Escolar Obrer ocupen una part important de l'illa de cases determinada pel carrer de la Coma –per on tenen l'accés principal i d'aquí el nom popular del Patronat–, carrer de Sant Bru, baixada d'en Massot i Rierot.

El Patronat Escolar Obrer va ésser creat l'any 1903 per tal de mantenir l'escola nocturna i dominical per a obreres del Sagrat Cor de Jesús, establerta des del darrer quart del segle XIX al mateix indret. Aquesta escola, a partir de la creació del Patronat, fou convertida «en un centre pedagògic social modern (ensenyament primari i professional, arts domèstiques, labors, puericultura, etc.) i durant molt de temps tingué una marcada influència en la formació de les joventuts obreres femenines que passaren per les seves aules». JOAQUIM LLOVET, *La ciutat de Mataró, II* (Barcelona 1961), 150.

Tenien cura de l'escola les religioses terciàries franciscanes del Sagrat Cor, que, per a aquest fi, s'establiren a Mataró i que, a més, crearen una escola diürna per a nenes, que encara existeix en l'actualitat. Les mateixes religioses són ara titulars d'una segona escola a Mataró, a la ronda de Cerdanya, constituïda a la fi de la dècada dels seixanta del passat segle.

El Patronat Escolar i l'escola varen ser actius fins a l'inici dels anys setanta del segle XX.

Els edificis del Patronat consten d'una casa al carrer de la Coma, que s'utilitzava com a accés, d'un pati al mateix nivell, d'un gran edifici, situat a la part posterior del pati, amb aules a la planta baixa i una gran sala d'actes o «salón» al primer pis, i d'un segon pati –el «pati de les Flors»– amb una caseta o xalet, utilitzada per a les ensenyances de la llar.

El conjunt d'edificis fou projectat per l'arquitecte matoroní Emili Cabanyes i Rabassa, autor també del projecte dels edificis del Cercle Catòlic d'Obrers.

4.- FRANCESC GAY, pvte. *El misteri de Nadal*, Biblioteca L'Escon (Barcelona 1927).

5.- Es tractava de la introducció de «les calderes d'en Pere Boter», l'esfondrament del palau de Jonatàs i, sobretot, de l'apoteosi, amb l'enfrontament verbal de l'àngel sant Miquel i Llucifer, amb versos vibrants i molt actualitzats a l'època. Concreció feta per Antoni Codina i March.

6.- Amb motiu de les obres de construcció del nou edifici del Foment Matoroní, la totalitat del vestuari dels *Pastorets* i els decorats passaren a la Coma.

7.- És impossible de fer una llista exhaustiva de totes les persones que varen intervenir en les representacions dels *Pastorets* i de *La Passió*. No hi ha cap mena de documentació i, en aquest cas, la seva memòria no és fiable. Amb el risc evident de deixar-me algú o d'equivocar-me, relacionaré tot seguit els companys que representaren els papers principals.

Pastorets

Llucifer: Jaume Pinart, Agustí Pont i Antoni Codina.
Sant Josep: Antoni Codina i Enric Buch.

Jonatàs: Pere Montlleó, Antoni Codina i Manel Salicrú.

Còmics: Agustí Pont, Jordi Berga, Josep Ibern, Pere C. Montells, Joan Castellà i Antoni Ribas.

Sant Miquel: Josep M. Masjuan, Antoni Gallego, Francesca Lluch i M. Pura Esquerra.

Avi: Jordi Fadó, Antoni Ribas i Jaume Lloveras.

Mare de Déu: M. Dolors Salicrú i M. Carme Broto.

La Passió

Jesús: Antoni Codina, Jaume Pinart, Josep de Calassanç Peradejordi.

Fariseus: Francesc d'A. Xalabardé, Eduard Huertos, Joan F. Bermúdez, Joan Castellà, Antoni Colomer i Josep M. Casals.

Pilats: Enric Buch i Antoni Gurri.

Sant Joan: Josep M. Masjuan, Antoni Gallego i Salvador Puig.

Sant Pere: Enric Buch i Pere C. Montells.

Judes: Pere Montlleó i Jaume Pinart.

Botxins: Josep M. Manté, Rafael Montserrat i Jaume González.

Mare de Déu: M. Pura Esquerra.

Armats: Manel Salicrú, Josep Rovira i Josep M. Buscà.

8.- En aquesta darrera obra, el protagonista aguantava un quart d'hora tancat dins un bagul de morts. Cal dir que el bagul era deferència de la veïna Funerària La Sepulcral, can Junqueras, que, abans, havia pres la mida a l'actor. Precisió d'Antoni Codina i March.

9.- L'arxiu teatral de la casa Patuel és ara a la biblioteca del Museu Arxiu, per donació de la senyora Montserrat Vergés Verdaguier, vídua de Francisco Pérez Patuel. Vegeu *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 70 (Mataró, abril 2001).

10.- El senyor Guasch, titular de l'empresa, treballava en el despatx d'un taller de rellotgeria en un primer pis del carrer del Pi de Barcelona. Jo mateix havia anat a contractar alguna actuació.

11.- Precisions fetes per Antoni Codina i March.

12.- La nova etapa de la Sala Infantil va ésser gestionada per Pere Solà, Josep M. Montserrat, Jaume Sabater, Trini Ferrer i Camila Lladó.

Hi col·laboraren Ramon Salicrú, Joaquim Quadrada, Josep Coll, Francesc Taberner, Joaquim Soteras i «els cabrits», Ramon Safont-Tria, Rafel Codina, Joaquim Fernández, Jaume González, Andreu Puig, Jordi Roca, Joan Anton Prat i molts d'altres.

Poc o molt, també hi van ser «els ietis», Pep Comas, Xavier Comas, Miquel Aliberas, Josep Carreras, Joan Solà.

13.- Tot i que són dades recents, no les he pogut documentar. Però la data 1965 em penso però que és correcta.

14.- Precisió d'Antoni Codina i March.

15.- Vull agrair la col·laboració dels amics Joan Castellà i Oliva, Antoni Codina i March i Antoni Ribas i Vilardebò, membres, com jo mateix, del grup de la Coma, que han ponderat l'article i han completat la informació.